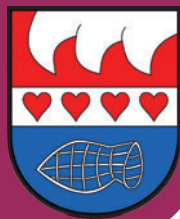


Brodík

**MĚSÍČNÍK
OBCE BOROVNICE**



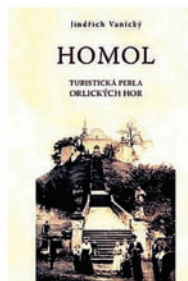
POSLEDNÍ LISTOPADOVOU NEDĚLI ZAČNE ADVENT



JINDŘICH VANICKÝ: HOMOL, TURISTICKÁ PERLA ORLICKÝCH HOR

Homol

kniha od: Jindřich Vanický



Anotace knihy na webu

www.databazeknih.cz

<https://www.databazeknih.cz/knihy/homol-258973>

Poutní kostely jsou typickým fenoménem baroka. Jedním z nejzajímavějších je poutní místo Homol nedaleko obce Borovnice ve východních Čechách. Kostel stojí na vrcholku kopce. Vede k němu kamenné barokní schodiště, které nemá obdoby v širokém okolí. Publikace, určená milovníkům památek a turistům, pojednává o stavbě schodů a kostela, seznamuje čtenáře s původním i současným stavem sochařské výzdoby. Zvědavý návštěvník se může ponořit také do tajemných příběhů, které Homol obstrají.

Žánr

Vydáno

Počet stran

Jazyk vydání

ISBN

Literatura naučná, Architektura

2015. Studio dokument a forma

72

český

978-80-905537-3-6





SLOVO STAROSTKY

VÁŽENÍ SPOLUOBČANÉ,

blíží se konec roku 2020, který neproběhl tak, jak bychom si všichni představovali.

V této těžké době, kdy nemůžeme žít tak, jak bychom chtěli, si mnozí z nás kladou otázku, jak prožijeme advent a období Vánoc. Je to doba, kdy se lidé obracejí k tradicím, které jsou tu odedávna. Udělejme to tedy také tak...

Některé tradice jsou velmi staré, jiné před časem zanikly, ale podařilo se je obnovit. A jak už to v životě chodí, vznikají tradice nové.

Dnes si jen stěží dovedeme představit, jak vypadal každodenní život našich předků. Vraťme se zpět o sto padesát, místy i o víc let, a podívejme se, jak trávili čas lidé na venkově.

Vesničané byli odkázáni na přírodu. Práce na polích naplnila dny od jara do podzimu. Roční období se neustále dokola opakují – proto je kruh od paměti symbolem pro rok.

Na bohaté úrodě a na domácích zvířatech závisel život celé rodiny. A právě rodina byla tím nejdůležitějším. Proto lidé už v dávné minulosti uctívali mnoha obřady přírodu, dárkyni života.

V prvních staletích našeho letopočtu vznikla křesťanská církev. Křesťanství se rychle šířilo po Evropě. Přineslo řadu náboženských obřadů a slavností. Ty se uchytily v životě obyčejných lidí. Lidé ale nezapomněli na starobylé pohanské slavnosti. Mnoho dávných zvyků se proto v pozměněné podobě objevilo v životě křesťanů, církev jim ale dala nový obsah.

Právě tak vznikly **lidové tradice a obyčeje**. Vyvíjely se dlouhá staletí. Zpříjemňovaly lidem život naplněný prací a většinou **souvisely s křesťanskými svátky**. České země jsou zajímavé tím, že každý kraj má navíc i své vlastní zvyky. Většina zvyků a tradic se udržela především na venkově. Během času vznikaly tradice nové, v poslední době byla řada z nich, již zapomenutých, opět obnovena.

Některé svátky mají pevně stanovené datum. Jiné, například Velikonoce, jsou svátky pohyblivými a jejich datum se každý rok musí vypočítat.

Nejdůležitější svátky v roce souvisejí s křesťanstvím a připomínají věřícím život Ježíše Krista. **Rok křesťanů** začínal adventem – obdobím před Vánoce. Vánoce byly pak oslavou narození Ježíška, který měl spasit lidstvo. Vánoční svátky jsou dodnes jednou z nejoblíbenějších částí roku.

ADVENT

Prvním obdobím, které nás očekává, je období Vánoc. Jak dobře víme, je to svátek, připomínající narození Ježíška. Ježíšek se prý narodil v chlévě ve městě Betlémě a byl vložen do Jesliček. Příběh o Jezulátku, které svým dechem zahřívají vůl a osel a jemuž se lidé chodí klanět, všichni známe z vánočních koled. Tato událost je oblíbeným námětem děl mnoha slavných umělců. Zobrazuje ji ale i lidové umění. Asi nejznámější jsou betlémy, lidové vánoční jesličky, sestavené z doma vyrobených figurek. České betlémy jsou vyhlášené a obdivované po celém světě.

Vánoce se pojily s mnoha zvyky. Některé z nich, například zdobení stromku, se zachovaly dodnes. **Vánočním svátkům předchází období adventu.** Trvá čtyři týdny před Štědrým dnem – 24. prosincem. Je to čas rozjímání a očekávání příchodu Ježíška. Od 19. století symbolizuje advent **adventní věnec**. Nese čtyři svíce. Každou adventní neděli se jedna zapálí. V minulosti se během adventu konaly trhy. Byly na nich k dostání třeba levné hračky nebo marcipánové figurky. Dnes jsou tyto předvánoční trhy (jarmarky) na mnoha místech obnovené.

Trhy se neobejdou bez prodejních stánků, stejně jako trhy a jarmarky. Ty už se postupně také stávají tradicí. Nejznámější a rozsahem patrně největší jsou **Zámecké farmářské trhy** v Doudlebách nad Orlicí, o které jsme letos byli bohužel ochuzeni. Starší generace zavzpomíná na dobu mládí, kdy byly tradice důležitou součástí života na vsi. Pojďme aspoň v některých tradicích pokračovat a udržet je pro další generace.

Letos se musíme obejít i bez slavnostního „Rozsvěcení vánočního stromu“ v každé obci. Stromy se rozsvítí 29. listopadu 2020 zároveň s veřejným osvětlením.

Na závěr bych chtěla všem popřát hlavně hodně zdraví, lásky a osobní pohody v této nelehké době.

Soňa Rojková, starostka obce Borovnice



JINDŘICH VANICKÝ: HOMOL, TURISTICKÁ PERLA ORLICKÝCH HOR

Před pěti lety vyšla přepracovaná publikace o Homoli. Pokřtili jsme ji 18. srpna 2015 ve společenské místnosti SDH v Borovnici. Pan Vanický nám tehdy vyprávěl s humorem jemu vlastním o tom, jak to bylo s prvním vydáním „Homole“, co všechno zažil na úřadech a během realizace publikace.

○ něco později, začátkem května 2016, **vyšel v Deníku Rychnovska rozhovor**, který s J. Vanickým vedl tehdejší šéfredaktor těchto regionálních novin Miroslav Sixta. A právě tento článek dnes zveřejňujeme – stojí za připomenutí. Přenesme se tedy do vilky v Potštejně, kde novinář zpovídal Jindřicha Vanického...

KNÍŽKA O HISTORII HOMOLE SE ZAČALA RODIT NA PŮDĚ

Potštejn - Navzdory tomu, že není odborně školeným historikem, pustil se JINDŘICH VANICKÝ na sklonku minulého století do díla, v němž opěvuje pozoruhodnou pamětihodnost v podhůří Orlických hor – poutní kostel Bolestné Panny Marie.

Vloni se však dočkala druhého přepracovaného vydání doplněného o barevné fotografie. S jejím autorem jsme si povídali nejen o tom, jak knížka nedlouho po sametové revoluci spatřila světlo světa.

Prozradte, jak se v hlavě vyučeného tesaře zrodila myšlenka vzdát písemnou poctu magickému poutnímu místu?

Impulzem pro sepsání publikace se stalo torzo prastaré knížky, kterou jsem našel na jedné půdě. Jednalo se pouze o jednotlivé listy. Knižka pojednávající o Homoli byla z třicátých let minulého století. Poutnímu místu fandím, v jeho blízkosti jsem se narodil. Když v roce 1989 padli komunisti, měl jsem knížku připravenou k vydání včetně fotografií.

Bylo vydání po sametové revoluci jednoduché?

Vůbec ne. Po převratu na okresech stále seděli církevní tajemníci, kteří byli absolutně nepřístupní. Dokonce mi vyhrožovali padesátitisícovou pokutou, což v té době bylo opravdu dost peněz.

Proč?

Nechtěli, abych knížku vydal. Měl jsem kvůli ní hromadu problémů. Ovšem řekl jsem si: „Já na ně musím jít jinak!“ Proto jsem ji nazval Homol – turistická perla Orlických hor. A bych mohl bouchnout do stolu a říct jim: „Je to církevní, nebo není? Máte do toho co mluvit, nebo ne?“

Knížka nakonec přece jen vyšla. V roce 1994 nákladem tři tisíc kusů. Co ji v cestě na svět pomohlo?

Určitě to, že se mi podařilo získat na svou stranu uznávaného historika a etnografa Rudolfa Zrůbka z Rychnova nad Kněžnou. Do druhého vydání jsem zařadil jeho tehdejší dobrozdání. V textu jsem se snažil co nejvíce omezit náboženské pojmy, takže jsem se například vyhnul obratům ve stylu „Vážení poutníci“ a podobně. Často jsem si při tvorbě říkal: „Je to jen kostel. A kostel navždy zůstane kostelem.“

Přibližte, jak jste přišel k předloze, podle níž jste publikaci vytvořil?

Na půdě jsem našel listy práce Emanuela Kosiny z roku 1937. Jmenovala se „Památná Homol“. V patnácti letech jsem se v Rychnově nad Kněžnou vyučil tesařem a celý život bloudil po střechách a půdách. Často jsem tam narazil na spoustu zajímavých letitých materiálů.

Základní vzdělání jste však podle vašich slov získal na dohled od Homole...

Ano. Narodil jsem se nedaleko Homole ve Velké Lhotě. Dneska se jmenuje Lhoty u Potštejna. Spojila se s Malou Lhotou krátce po válce. Pomohlo se tak tehdy zdejší škole, aby trochu narostla. Když jsem skončil měšťanku v Kostelci, tak ji otevřeli také ve Lhotách. Kdyby se obce spojily dřív, nemusel jsem několik let absolvovat každodenně cestu do Kostelce. Chodili jsme pěšky každý den. Třináct kilometrů ráno do školy a třináct odpoledne nebo navečer zpět. Vyrazili jsme vždy ráno o půl šesté a ostrou dětskou chůzí nám to trvalo necelé dvě hodiny. Nebyl to tenkrát lehký život...

Takřka z každého řádku vaší publikace o Homoli je patrný váš vřelý vztah k poutnímu místu.

Ano. Je úzce spjato s mým životem. Do kostela na Homoli jsem chodil na mše svaté. Mám tam pochované rodiče, prarodiče, příbuzné a dnes už také kamarády. Tohle vše mě vedlo k tomu, abych se pokusil zanechat po sobě nějakou upomínku na výjimečné místo. Příležitost se mně naskytla po nálezů torza staré knihy.

Vyučil jste se tesařem. Na vyšší vzdělání jste v mládí nepomýšlel?

Dějiny mě vždy bavily. Netajím se tím, že jsem jen obyčejným člověkem. Po absolvování základní odborné školy jsem ovšem toužil po vyšším vzdělání, ale

osud mi ho nedopřál. Začal jsem sice navštěvovat průmyslovku, ale hned jak jsem na ni nastoupil, tak mě povolali na vojenské cvičení – na dva měsíce. Táta v té době vážně onemocněl a ulehl na smrtelnou postel. Máma byla přestárlá ženská. Když jsem se později rozkoukal a chtěl na průmyslovce pokračovat, pozvali mě vojáci na další cvičení. Na průmyslovku jsem se už nevrátil. Musel jsem vydělávat.

Co stálo za přepracovaným druhým vydáním Homole – turistické perly Orlických hor?

Po dvou desítkách let jsem měl o nové podobě publikace novou představu. Říkal jsem si, že už mám závratná léta, a když to nevydám teď, tak to nevyjde nikdy. Paní starostka z Borovnice mě seznámila s doktorem Mičkem, autorem historických románů. Hned jsme si padli do oka. Myslím si, že naše spolupráce byla perfektní. Věřím, že by vám to potvrdil i on.

Můžete prozradit vaše životní krédo?

V paměti mi utkvěla věta, kterou mi kdosi z mých kamarádů nebo učitelů napsal do památníku během školních let: „Žij vždy tak, aby lidé spravedliví mohli o Tobě kdykoliv říci, že jsi dobrý člověk.“ Doufám, že jsem se jí v životě nezpronevěřil.

Autor: Miroslav Sixta

Rozhovor lze dodnes najít na webu:

https://rychnovsky.denik.cz/zpravy_region/knizka-o-historii-homole-se-zacala-rodit-na-pude-20160504.html

Druhé, přepracované a aktualizované vydání spatřilo světlo světa zásluhou obce Borovnice. Zastupitelstvo k tomu vedla snaha zpopularizovat kulturně i historicky velmi zajímavé místo.

Publikaci jsme tehdy zcela přepracovali, doplnili novými fotografiemi, aktuálními údaji o rekonstrukčních pracích a slovníčkem pojmů. S realizací nám v roli konzultanta velmi pomohla Ing. Eva Václavková, PhD.

Jindřich Vanický (nar. r. 1933) není historikem, ba ani znalcem architektury či umění. Prostý člověk, bývalý tesař, využil torzo knížky Emanuela Kosiny Památná Homol, které náhodou našel při práci kdesi na půdě. Převzal z ní řadu pasáží, které doplnil a rozvedl. Pana Vanického k psaní přivedlo zaujetí pro věc vyplývající z citového vztahu k poutnímu místu nad Borovnicí...

Zbývá se ještě zmínit o autorovi předlohy. **Emanuel Kosina** (*1887 †1944), rodák z Koldína, je v okolí Chocně známý jako regionální spisovatel. Jeho ži-

votní osudy jsou spjaty s vojenskou službou a s I. světovou válkou. Už v 17 letech dobrovolně nastoupil k vojenské hudbě v Budapešti, potom sloužil ve Vídni a v Terstu. Jako voják prodělal světovou válku a po vzniku republiky u československé armády krátce zůstal jako evidenční důstojník. Na Slovensku, v Nových Zámčích, prý založil první slovenský časopis. V roce 1920 byl ze zdravotních důvodů z vojska propuštěn a vrátil se do Chocně. Tady založil regionální časopis Orlicko. Vlastním nákladem vydal v roce 1936 knížku **Památka Homol** a o rok později pokračování nazvané **Památka Homol a okolí**. Zájemci o dějiny Chocně znají knihu Dějiny a místopis města Chocně, kterou Kosina vydal v roce 1940, opět vlastním nákladem.

PaedDr. Ladislav Miček



ZPRÁVY OBECNÍHO ÚŘADU

UPOZORNĚNÍ OBČANŮM

KOSTEL NA HOMOLI

Pravidelné mše v kostele Panny Marie Bolestné na Homoli se konají každou 2. a 4. neděli v měsíci.

V měsíci listopadu se mše konat nebudou, jsou z důvodu koronavirové epidemie zrušeny.



HŘBITOV

– **Upozornění pro návštěvníky**

Brány hřbitova jsou **v zimním období otevřeny od 8:00 do 16:00 hodin.**

Na hřbitov je zakázáno vodit psy.

Prosíme návštěvníky hřbitova o třídění odpadu do umístěných popsaných nádob.

Děkujeme.





OBEC BOROVNICE

Borovnice 5, 517 41 Kostelec nad Orlicí • tel. 734 559 876
www.borovnice.info • e-mail: obec@borovnice.info

S ÚČINNOSTÍ ODE DNE 2. 11. 2020

OBECNÍ ÚŘAD PŘIJÍMÁ NÁSLEDUJÍCÍ OPATŘENÍ:

- Úřední hodiny obecního úřadu pro veřejnost:
 - pondělí 9 – 11 hodin a 14 – 17 hodin,
 - středa 9 – 11 hodin a 14 – 17 hodin.
- Je **doporučeno** využívat úřední hodiny k osobnímu kontaktu pouze **v neodkladných záležitostech**, ideálně po předchozí telefonické domluvě a sjednání schůzky na konkrétní čas, aby bylo zamezeno shlukování osob v budově obecního úřadu.
- V ostatních záležitostech je preferován i nadále písemný či telefonický kontakt. Kontakty naleznete na webových stránkách obce nebo v obecním zpravodaji.
- **Osobní návštěva obecního úřadu je možná pouze při dodržení zvýšených hygienických opatřeních**, tj. s ochranou dýchacích cest (respirátor, rouška, ústenka, šátek) a po dezinfekci rukou při vstupu do budovy (dezinfekce je k dispozici v zádveří). Zároveň žádáme, aby do budovy obecního úřadu nevstupovaly osoby s respiračními obtížemi.
- **Obecní knihovna a herny stolního tenisu v Borovnici a Rájci jsou v měsíci listopadu uzavřeny.**

PRODEJ KOMUNÁLNÍ TECHNIKY

Obec Borovnice prodává tuto komunální techniku (rok výroby 2005):

Zahradní traktůrek, vlek a radlici na sněh.

Prodej obálkovou metodou – nabídky zasílejte do 23. 11. 2020 do 12:00 hodin. Nejvyšší nabídka bude upřednostněna.

Možnost prohlídky v Přestavlkách v areálu dvora, a to vždy 11. a 18. 11. 2020 od 15:00 h. do 16:00 h.

Nabídky na zakoupení techniky (každý stroj se prodává zvlášť) zasílejte poštou nebo e-mailem na OÚ Borovnice, Borovnice 5, 517 41 Kostelec nad Orlicí.

E-mail: obec@borovnice.info



VÝSLEDKY VOLEB DO ZASTUPITELSTEV KRAJŮ A DO SENÁTU PARLAMENTU ČR KONANÝCH VE DNECH 2. A 3. ŘÍJNA 2020 I. KOLO

VÝSLEDKY HLASOVÁNÍ DO ZASTUPITELSTEV KRAJŮ

Počet osob zapsaných do výpisu ze stálého seznamu voličů: 318

Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky: 120

Počet odevzdaných úředních obálek: 120

Počet platných hlasů ve volebním okrsku celkem: 120

Strana – 04 Spolu pro kraj – Osobnosti kraje, ČSSD a Zelení - počet hlasů 7

Strana – 05 Demokratická strana zelených – za práva zvířat - počet hlasů 2

Strana – 16 Svoboda a přímá demokracie (SPD) - počet hlasů 8

Strana – 19 Česká pirátská strana - počet hlasů 19

Strana – 32 Koalice pro Králov. kraj – KDU-ČSL – VPM – Nestráníci - počet hlasů 9

Strana – 47 Spojenci pro Královéhradecký kraj - počet hlasů 3

Strana – 50 ANO 2011 - počet hlasů 21

Strana – 63 Komunistická strana Čech a Moravy - počet hlasů 9

Strana – 70 Trikolóra hnutí občanů - počet hlasů 6

Strana – 73 ODS + STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ a VÝCHODOČEŠI - počet hlasů 35

Strana – 82 ROZUM – Petra Hannig – za Spravedlnost a životní jistoty - počet hlasů 1

VÝSLEDKY HLASOVÁNÍ DO SENÁTU PARLAMENTU ČR

Počet osob zapsaných do výpisu ze stálého seznamu voličů: 318

Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky: 120

Počet odevzdaných úředních obálek: 119

Počet platných hlasů ve volebním okrsku celkem: 118

Č. kand.	Jméno a příjmení	Počet hlasů
1.	Jiří Matoušek	8
2.	Josef Lukášek	11
3.	Drahošlav Chudoba	5
4.	František Mencl	7
5.	Jan Grulich	25
6.	Miroslav Antl	30
7.	Jana Drejslová	23
8.	Vladimíra Lesenská	9

VÝSLEDKY VOLEB DO SENÁTU PARLAMENTU ČR KONANÝCH VE DNECH 9. A 10. ŘÍJNA 2020 II. KOLO

Č. kand.	Jméno a příjmení	Počet hlasů
5.	Jan Grulich	25
6.	Miroslav Antl	22

Tímto bych chtěla poděkovat členkám volební komise za jejich precizní práci v této těžké době, která nastala už během voleb.

Soňa Rojková, starostka obce Borovnice



INFORMACE PRO OBČANY

ZE ZASTUPITELSTVA OBCE BOROVNICE

Obecní lesy

Obecní lesy zaujímají plochu 5,31 ha. Hospodaří se v nich dle lesních hospodářských osnov, jejichž platnost je 1. 1. 2011 – 31. 12. 2020. Na následující desetileté období jsou v současné době zpracovávány nové lesní hospodářské osnovy. Pro vlastníky do 50 ha jsou zpracovávány zdarma.

Činnosti v obecních lesích

Mimo péče o mladé lesní kultury, ochranu proti buření – vyžínání a zalesnění holin po nahodilých (kůrovcových) těžbách, spočívá hlavní činnost v těžbě kůrovcem napadených stromů.

Pěstební činnost

Na podzim 2019 byla zalesněna holina po větrné nahodilé těžbě a to 450 ks dubu letního a 50 ks lípy srdčité. Tato nová kultura byla ochraňována proti buření – vyžínáním. Po kůrovcových těžbách vznikly nové holiny cca 0,15 ha, které budou v následujícím období rovněž zalesněny. Na části z nich proběhlo mechanizované narušení půdního povrchu pro případnou přirozenou obnovu (nasemenění z okolních stromů).

Těžební činnost, dotace na kůrovce a péči o lesní porosty

V roce 2018 bylo nahodilou těžbou (kůrvec, vítr), vytěženo cca 47 m³ jehličnatého dříví. Na toto množství byla podána žádost o finanční příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v nestátních lesích. Výše příspěvku byla cca 11 000 Kč.

V roce 2019 bylo nahodilou těžbou vytěženo cca 80 m³ jehličnatého dříví. Rovněž na tyto těžby byla podána



žádost o finanční příspěvek, a to ve výši cca 32 000 Kč. Tato žádost zatím nebyla vypořádána. Ministerstvo zemědělství, které tyto kompenzace vyplácí, vyčlenilo pro nestátní lesy 4 mld. Kč. Žádosti však obdrželo na 5,3 mld. Kč. Předpokládá se, že z tohoto důvodu, budou požadavky všem žadatelům rovnoměrně kráceny.

Za rok 2019 bylo zároveň zažádáno o finanční příspěvek na obnovu lesních porostů. Jednalo se o první zalesnění kalamitních holin. Obec obdržela 6 000 Kč.

V roce 2020 bylo, zatím, nahodilou těžbou, vytěženo cca 75 m³ dříví. Budou-li i nadále poskytovány finanční příspěvky na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity, obec o ně samozřejmě zažádá.

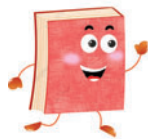
Ing. Libor Provazník, místostarosta

KNIHOVNA BOROVNICE

Otevírací hodiny knihovny

Knihovna v Borovnici je po dobu vyhlášení nouzového stavu do odvolání uzavřena.

Po domluvě s knihovnicí se ale mohou čtenářům vydávat knihy.



ZPRAVODAJ BRODÍK

„Brodík“ měsíční zpravodaj obce Borovnice

Redakční rada: Zastupitelstvo obce Borovnice

Zpravodajské a informační příspěvky od občanů do „Brodíku“

e-mail: **brodik@borovnice.info**

Příspěvek je možno vhodit do schránky na budově obecního úřadu v Borovnici.

Uzávěrka vždy k poslednímu dni daného měsíce

Distribuce do všech domácností v obci Borovnice zdarma.

VYDAVATEL

Obec Borovnice, Borovnice 5, 517 41 Kostelec nad Orlicí

tel.: **493 815 763**, 734 559 876, www.Borovnice.info,

e-mail: obec@borovnice.info, č.ú.: 124 007 1339/0800

LÉKAŘSKÁ POHOTOVOST

Rozpis služeb stomatologické lékařské služby první pomoci okresu Rychnov nad Kněžnou rok 2020

ORDINAČNÍ HODINY: sobota, neděle, svátek 08:00–12:00 hodin

01.11.	MUDr. Štulík Richard	poliklinika Rychnov n. Kn.	494 515 693
07.11.	MDDr. Učňová Petra	Náměstí Dr. Lützowa 244, Vamberk	721 200 244
08.11.	MUDr. Valešová Pavla	poliklinika, Pulická 99, Dobruška	494 622 114
14.11.	MDDr. Zdráhal Zdeněk	Masarykova 729, Kostelec n.Orl.	721 460 150
15.11.	MDDr. Andělová Jana	Jana Pitry 448, Opočno	731 980 112
17.11.	MDDr. Borůvková Veronika	poliklinika, Pulická 99, Dobruška	494 622 114
21.11.	MUDr. Handl Jindřich	Panská 24, Rychnov n. Kn.	494 531 955
22.11.	MDDr. Havlíček Ondřej	Záhumenská 445 , České Meziříčí	734 324 600
28.11.	MUDr. Loukota Jan	Komenského 127 , Opočno	494 621 665
29.11.	MDDr. Rýdlová Zuzana	Tyršova 515 , Opočno	777 667 353
05.12.	MDDr. Matoušková Lucie	Kvasinská 129 , Solnice	602 152 873
06.12.	MUDr. Miřejovská Dagmar	Třebízského 799 , Kostelec n.Orl.	494 323 152

Lékařská pohotovostní služba v Královéhradeckém kraji
Informace pro dospělé i děti na celém území kraje
tel.: 841 155 155

RADY PRO ZAHRÁDKÁŘE

V měsíci listopadu bývá hlavní sezóna sklizní prakticky ukončena, ovoce ořesané a uložené. Nepříznivé počasí posledního podzimního času nám na plodech nechalo mnoho negativních jevů. Proto je nutno stále častěji uskladněné plodiny kontrolovat a okamžitě likvidovat špatné a nahnilé plody.

Dny se začínají zkracovat, a tak **dokončujeme** ještě **potřebné práce**. Zaměřujeme na úklid zahrady, **spalování či kompostování listí** a také je důležité, abychom na stromech nenechávali zaschlé a shnilé plody včetně některých zbytků a tím nedávali možnost pro rozšiřování různých chorob, zvláště moniliózy.

Mělce kořenicí **ovocné stromy a keře přihnojujeme** vyzrálým kompostem nebo uleželým chlévským či jiným hnojem, který lehce zapravujeme do půdy. Ke keřům, či stromkovým rybízům je vhodné přisypat vápenec, protože potřebují více vápníku, ale to jen v případě, že společně toto nedáváme s hnojem, ale jen s kompostem, prachové vápno použijeme až z jara. Pokud půda není ještě zmrzlá, tak za příznivého počasí můžeme ještě stále vysazovat stromky a keře, ovšem výsadbu broskvoní ponecháme až na jaro. Kořenové výmladky, které nám vyrostly u kmenů, opatrně odkopáváme. Podle potřeb můžeme přihnojit půdu pod stromy vápenatými hnojivy, což zpravidla stačí v tříročním intervalu, ale pozor, abychom to nespojovali společně s hnojem, protože by tak docházelo k úniku dusíku. Na lehčích půdách upřednostňujeme dolomitický vápenec. Také není vhodné, abychom aplikovali fosforečná hnojiva smíchaná s vápněním, docházelo by tak k imobilizaci fosforu do nerozpustných sloučenin, nebyl by účinný.

V minulém zpravodaji jsem přislíbil **více informací o česneku**. Protože česnek je nedílnou součástí české kuchyně, dbáme abychom ho měli po ruce celý rok. Dobrý zdravotní stav sklizených i skladovaných rostlin je zárukou, že můžeme vlastní česnek používat od sklizně až do letních měsíců. V minulosti se stávalo zvykem vysazování ozimého česneku již v měsíci říjnu. Vzhledem k mnohaletým zkušenostem k ochraně před fusarií, ale i pro omezení vymrzání, je lépe posunout výsadbu až ke konci listopadu a déle. Vysazujeme tedy co nejpozději, tak jak to klimatické podmínky dovolují, nejvhodněji, když teplota trvale klesne pod 8 °C. **Česnek je plodinou druhé trati**, tzn., že se sází po plodině, která byla hnojena dříve. Půdy ve staré síle není třeba před výsadbou hnojit i když na některých kontrolních stanovištích, a zvláště na chudších půdách byl použit uhnílý hnůj a nebyl zaznamenán žádný rozdíl u náchylnosti na choroby, ovšem vždy za předpokladu použití zdravé sadby. Zrytí záhonku před výsadbou je dobré provést včas

(cca 20 dnů), aby se půda slehla, ale také záleží na struktuře půdy a klimatických podmínkách. V posledních letech se projevoval nedostatek originální české sadby a často bývala řešením sadba z dovozu jako příznivá se jevila sadba francouzských odrůd pocházející z podobných klimatických podmínek. V dnešní době je již sadba českého česneku dostatek, ale pozor – opatřete si ji u známých pěstitelů nebo z prodeje s certifikací.

Přesto **je vhodné se seznámit s nejčastějšími chorobami a škůdci česneku**, které mohou naši úrodu ohrozit.

Česnekové stroužky jsou velice náchylné na **otluky**, ke kterým může docházet již při sklizni, pak je možnost v tomto místě následné **napadání plísní**. Vzhledem k tomu, že česnek se množí zásadně jen vegetativně, bývá velice často zamořen některými **virovými chorobami**.

Na listech česneku se objevují žluté pruhy. Během vegetace jsou rozšiřovány nejčastěji mšicemi. To může snižovat výnos česneku až o 30 %. V současné době by prodávaná sadba měla být jako uznávaná bez viróz. Velmi nebezpečnou houbovou chorobou česneku je **fusariová hniloba česnekovitých**. Napadené cibule podléhají měkké hnilobě, projevující se žloutnutím listů, až dojde k celkovému úhynu rostliny. Jestliže k infekci došlo ke konci vegetace, hniloba se projeví až v průběhu skladování. Na nadzemních částech se občas vyskytuje **rzivost česnekovitých**, jejímž původcem je jednobytná rez. Silně postižené listy žloutnou, předčasně usychají a hynou.



Daleko nebezpečnější je **bílá hniloba česnekovitých**, která **je nejnebezpečnější chorobou všech cibulovitých**. Ta vytváří na všech podzemních částech rostlin a na bázi nadzemních částí bílý chmýřovitý povlak s velkým množstvím drobných černých kulovitých sklerocií. V porostech se choroba šíří velmi rychle. **Původce hniloby zamořuje pozemek minimálně na 8 až 10 let.**

V tomto případě je moření stroužků česneku fungicidními přípravky zcela bezpředmětné. Běžně moříme před výsadbou přípravkem Rovral nebo Sulka. Za běžných podmínek se nedoporučuje sázet česnek po sobě po dobu 5 až 6 let.

Ze škůdců je nejobávanějším **hád'átko zhoubné**. Typickým příznakem je zhoubování a rozpraskávání pletiv a postupné odumírání kořenů. **Vlnovník česnekový** – tento roztoč škodí především svým sáním, ale je schopen přenášet i virové choroby. **Houbomilka česneková** – její larvy vykusují pletiva vzcházejících rostlin. Proti tomuto škůdci se osvědčilo překrývat výsadbu bílou netkanou folií, ale nejlépe ihned po výsadbě. V každém případě je třeba sázet zdravou sadbu.

Po letošním zvýšeném výskytu živočišných škůdců je **otázka, kam se vytratily všechny druhy škodlivých organismů, proti kterým jsme se snažili po celý rok rostliny chránit?** Přezimování živočišných škůdců a původců

houbových chorob se výrazně liší a rovněž jejich škodlivost v zimním období je rozdílná. Plži, i mnoho druhů hmyzu se před mrazem skrývají několik centimetrů pod povrchem půdy, často v blízkosti posklizňových zbytků rostlin. Účinnou ochranou je opět důkladné hluboké zpracování půdy (orba, rytí), protože přezimující stadia se tak dostanou do hloubky až okolo 20 cm i více, a na jaře se nemohou nově vylíhlí dospělci dostat na povrch a hynou. Takto lze výrazně snížit výskyt nebezpečných škůdců zeleniny a ovoce.



Pěstitele květin jistě nezapomenou **včas vyryt hlízy jirín, mečíků** a jiných **cibulovin**. Tyto hlízy bychom měli důkladně očistit, také je nezbytné poškozené hlízy vyřadit. Nikdy je neuskładňujeme společně se zdravými kvůli nákaze. Je možné je dezinfikovat – posypat prachovým vápnem, ale postačí nám i dřevěný popel.

Ve druhé polovině října se znovu ukázalo, že nás mimo škodlivých virů na plošinách a ovoci nepřestal pronásledovat ten mimořádně zákeřný, škodící lidské populaci. Dbejme tedy, abychom si co nejvíce v našem potravinovém řetězci užívali našich zdravě vypěstovaných produktů a nezapomínejme na aktivní pobyt na čistém vzduchu v našich sadech a zahradách. Je nutné, abychom se vyhýbali tomu, co by mohlo negativně ohrozit naše zdraví, a přejme si, aby se vše ustálilo k normálnímu životnímu standardu.

Za Český zahrádkářský svaz František Břečtan

VČELAŘI

ZDRAVÍM ČTENÁŘE BRODÍKU.

Blíží se konec roku a probíhá léčení včelstev proti roztoči. Opět se občas ale stane, že již v úlu není co léčit, i když tam zůstane dostatek medných a pylových zásob, ale včely buď zcela zmizely, nebo tam zbývají trosky a mrtvolky nevylezlých mladušek, neboť úlový prostor nemá kdo vyhřívat. Je to následek současné krize



v přírodě, která se skládá z nedostatku rozmanitosti pylu neboli podvýživy včelího plodu, potažmo včel jako takových.

Včely jsou zasaženy viry a nemají příčinnou odolnost. Někdy se tento aspekt projeví i na špatném výkonu matky, neboť mateří kašičku tvoří včely z pylu a nektaru, a pro matku je tato výživa ve vyšší koncentraci, neboť ze stejného vajíčka jako se líhnou včely, se při krmení již od začátku silným koncentrátem, se vyvine matka.

Spotřeba pylu pro jedno včelstvo za rok činí 35 kg a záleží na jeho kvalitě. Pokud se do něho dostane látka z postřiku, byť jen z fungicidu, vzniká **mrtvolný pyl**, po němž hyne včelí plod, a tím může být včelstvo oslabeno po delší část roku.

Rozmanitost a kvalita stravy má vliv i na imunitu u člověka. Ten jako všežravec konzumuje jak rostlinnou stravu - ovoce, zeleninu, obilniny a podobně tak i živočišnou - maso. Pokud budete jíst jenom maso, tak to není stejně dobré jako jenom rostlinnou stravu. Vždy se po delší době dostaví nedostatek vitamínů, jež organizmus potřebuje. Bohužel se za posledních 100 let razantně změnila naše zeměkoule a má na tom zásluhu lidstvo jako takové.

Dostalo se mi do rukou video, jež mám na flešce od Davida Frederika Attenborougha, anglického vědce a cestovatele, jenž se narodil 8. 5. 1926, a v tomto videu nazvaném **Jak se změnil svět** a trvajícím téměř dvě hodiny popisuje, jak se změnil za jeho života (94 let) poměr pralesů, korálů v mořích a tání ledovců v arktických mořích a hledá způsoby jak zastavit katastrofu v přírodě a navrácení do původního stavu během 100 let, pokud lidstvo začne nyní. Poukazuje na nárůst obyvatel, jenž se za jeho života zdvojnásobil, a naopak deštné pralesy klesly na polovinu a ustoupily olejovým palmám.

Postupné zborcení ekosystému můžeme pozorovat i v naší krajině.

Za můj o 20 let kratší život než tohoto známého vědce se také u nás zcela změnila příroda. Po regulacích toků, zahrnutí přírodních úvozů a rozorání mezí, došlo v sedmdesátých letech za doby normalizace k scelování lánů. Další dopad na životní prostředí přišel po transformaci zemědělských podniků na akciové společnosti, kdy stát nastavil dotace na budování bioplynových stanic po celé republice, a výsledkem je zničení hmyzosnubných rostlin z luk a pastvin ve většině české krajiny.

Navíc intenzivní pěstování kukuřice vyčerpá minerály a stopové prvky z půdy. Již bylo zjištěno, že z takovýchto polí plodiny mají o 60 % méně těchto pro výživu potřebných látek.

Bohužel v současné době, kdy **roční rozpočet ministerstva životního prostředí nečiní ani desetinu rozpočtu ministerstva zemědělství**, bude

těžké něco změnit. Konec konců nemusíme chodit daleko. Lesy České republiky dostaly milion korun na **obnovení meandrů na toku Brodec**, jenž jim přišel do majetku a péče. Protože však nedostaly souhlas od zemědělského podniku, který louky užívá, použily tyto finanční prostředky do Orlického Záhoří, kde to podle mne nebylo tolik potřeba. Co dodat? Pamatuji dobu, kdy v Brodci byly ryby, škeble, raci a jiná žoužel, dnes je to rovné koryto, kde voda prolétne až do Orlice, potažmo až do Hamburku, často i s ornici, jež se nemá kde usadit.

Na ČT 2 zhruba před týdnem v programu Nedej se vysílali **dokument Včelí hladovění**, kde několik zkušených včelařů poukazuje na špatný stav české přírody a včelaři utíkají před chemií se svými včelkami. Zde včelař Jiří Štěpáník uvádí, že včely z jara létají za snůškou 2 km, ale k podzimu 5 až 7 km. Leopold Matela z Krnova je spokojen, že kolem svého stanoviště nemá pole, ale jen pastviny. Zde se včelaři zamýšlejí nad budoucností včelstva, ale i lidstva.

Se včelstvy je ještě kam utéct, ale kam uteče lidstvo? Kdo má internet, mohu vysílání "Včely hladovějí" přeposlat z emailu: vcelar.jiri@seznam.cz.

Končím slovy Davida Attenborougha: "Jsme nejinteligentnější tvorstvo za celý holocén jaké kdy žilo, ale k přežití potřebujeme také moudrost!"

Jiří Suchánek, osvětový referent ZO ČSV Chleny

FARMÁŘSKÉ TRHY 2020

ZÁMEK DOUDLEBY NAD ORLICÍ neděle od 9.00 hodin

Letošní trhy nabídnou široký sortiment produktů, výrobků a zboží přímo od výrobců, řemeslníků a farmářů. Těšit se můžete na pečivo, ovoce a zeleninu, mléčné i masné výrobky, koření, masti, košíky a řadu dalších dobrot, užitečnosti a šikovnosti.



Jednou za měsíc vždy v neděli.

V listopadu jsou trhy zrušeny.

13. prosince (vánoční jarmark)

Konání prosincových trhů bude upřesněno v dalším vydání Brodík.

Přehled akcí a událostí pravidelně aktualizujeme i v oficiálním zámeckém kalendáři.

e-mail: info@zamek-doudleby.cz, web: www.zamek-doudleby.cz

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

ŽIVOTNÍ JUBILEA

V měsíci **listopadu** oslaví významné životní jubileum

88 let

František Řičař z Borovnice,

*Přejeme hlavně pevné zdraví
a životní pohodu.*



Sociální a kulturní výbor

NAROZENÍ

V měsíci **říjnu** se narodil panu Milanu Sochovi z Lešan a Šárce Svatoňové z Přestavlk

syn Matyáš.

*Gratulujeme k narození syna
a přejeme jim hodně spokojenosti
na světě a hodně zdraví a štěstí.*

Sociální a kulturní výbor

POČASÍ U NÁS V NOVÉM



Jedná se o amatérskou meteostanici umístěnou na objektu rodinného domu č. p. 48 v obci Rájec. Nová meteostanice je v provozu od srpna 2018.

ŘÍJEN 2020

teplota max.	24,1°C	
teplota min.	0,5°C	
průměrná teplota	10,1°C	

Srážky

říjen	96mm ² z 23 dnů deště, nejvíce srážek dne 12.10.2020 a to 17,1mm ²
Srážky k 1.11.2020	726,6mm ²

Vítr průměr

říjen	1,4m/s , nárazy 15,0m/s v datum 3.10.2020 a směr JV
--------------	---

Pro případné dotazy jsem zřídil e-mail: pocasirajec@seznam.cz

INSPIRACE NA DOMÁCÍ TVOŘENÍ

Milé děti, vaše výtvary domácího tvoření v případě zájmu nafotíte a zašlete s popisem a jménem na e-mail: obec@borovnice.info
Obrázek bude otištěn v dalších vydáních Brodíku.
Těšíme se na vaše výtvary.

Sociální a kulturní výbor



SIMPLE YARN Pumpkin Garland



MLADÍ HASIČI SDH RÁJEC V ROCE 2020

Letošní závodní sezona mladých hasičů byla, jako vše tento rok, hodně zvláštní a omezená. Po loňském roce, který byl pro nás zatím nejlepším, začala ale velice dobře. Děti obsadily hned v prvním závodě sezony, Provozké uzlovce, tedy v závodě ve vázání uzlů, sedmé místo z více než dvaceti družstev. Následoval halový závod jednotlivců v Solnici, odkud si Haidi Koutná přivezla stříbrnou medaili v kategorii mladších.

Poté ale následoval velký útlum. Velice omezeně, ale přeci jen, se situace zlepšila během léta, a některé děti alespoň využily příležitosti si zazávodit v závodech na 60 metrů s překážkami. Zajeli jsme do Hrušovan u Brna, Hostinného v Podkrkonoší, Moravského Berouna, Libřic u Hradce Králové. I když bylo celkem těžké některé děti během rozpadlého roku motivovat, i tak si Nikol Libotovská a Sofie Matějková přivezly medaili za stupně vítězů z některého ze závodů.

Většina těch, kteří se aspoň trochu snažili něco natrénovat a odvést pak co nejlepší výkon na závodech, se nakonec oproti loňskému roku ve svých výsledcích opravdu zlepšila.

Jedinou týmovou soutěží letošní sezony byl pak požární útok v Kosteckých Horách, kde si starší děti odvezly pohár za 1. a mladší za 3. místo.

Začátkem října, tedy „za pět minut dvanáct“ před dalšími rozsáhlými opatřeními, děti odstartovaly branným závodem v Bystrém v Orlických horách sezonu příští. Přejme jim tedy, ať je více naplněná a zábavnější než ta letošní.

Děkujeme všem, kteří nám fandí, a všem těm, kteří naši činnost podporují materiálně a finančně.

*Za SDH Rájec
Miloš Koutný,
vedoucí kolektivu mladých hasičů*

Činnost kolektivu mladých hasičů SDH Rájec finančně podporuje



MLADÍ HASIČI SDH RÁJEC V ROCE 2020



VZPOMÍNKY NA RÁJECKÉ LÉTO

Léto bylo asi jediným obdobím letošního roku, které jsme si mohli užít bez větších omezení. Všechny jarní a podzimní akce, na které jsme se těšili, musely být zrušené, ale i přes to se toho v Rájci opět podařilo dost.

SDH Rájec



Vydává Obec Borovnice v nákladu 200 ks.
Registrováno u MK ČR pod č.j. E 21940. Uzávěrka příštího čísla: 29. 11. 2020.
Redakční rada neodpovídá za stylizaci příspěvků a tiskové chyby.
Vytiskla tiskárna AG TYP Kostelec nad Orlicí.